

ნანა ბარჯაძე-მისანაშვილი

ნინოწმინდის რაიონის განძის შოთა რუსთაველის სახ. №2
საჯარო სკოლის ქართულის ენის პედაგოგი

კლასბარეშე ღონისძიებები - ბილინგვური სწავლების ერთ-ერთი საშუალება

აბსტრაქტი

უკვე არაერთი კამათობს იმაზე, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ეთნიკური უმცირესობებისათვის მულტილინგვურ განათლებას, სახელმწიფო ენის დაუფლებას მათი სამოქალაქო ინტეგრაციისათვის და ამავე დროს საკუთარი იდენტობის შენარჩუნებისა და განვითარებისათვის. „მულტილინგვური განათლების პოლიტიკა სახელმწიფო პოლიტიკის ნაწილია, რომელიც გულისხმობს, რომ შეიქმნას საერთო საკომუნიკაციო ენა სახელმწიფოში და ამ ენის ფლობა იყოს გარანტი, ეთნიკურმა უმცირესობებმა მოახდინონ საზოგადოებაში ეფექტური სამოქალაქო ინტეგრაცია. ორენოვანი განათლება, ამასთანავე, წარმოადგენს ინსტრუმენტს, რათა ყველას მიეცეს მონაწილეობისა და პროფესიული წარმატების თანაბარი შესაძლებლობა“ (ლიგიტა გრიგულე).

მესამე წელია, რაც ჩვენი სკოლა (დირექტორი სარქის დურგარიანი) ჩართულია ბილინგვურ სწავლებაში და ახორციელებს მულტილინგვური განათლების საპილოტე პროგრამას, რაც იმაში მდგომარეობს, რომ მოსწავლეებს საშუალება აქვთ, განათლება მიიღონ შერჩეულ საგნებში მშობლიურ და სახელმწიფო ენებზე. დაწყებით საფეხურზე ეს საგნებია: ხელოვნება, სიმღერა (IV კლ.), ფიზიკური კულტურა (III კლ.), საქართველოს ისტორია (VI კლ.), ხოლო მაღალ კლასებში - საქართველოს გეოგრაფია (IX კლ.) და ქიმია (XI კლ.). მოსწავლე ითვისებს საგნის შინაარსს და ქართულ ენას ინტეგრირებულად სომხური ენის

პარალელურად (70 % სომხურად, ქართულად - 30 %) საგნის და ქართული ენის მასწავლებლებთან ერთად. ქიმიას კი მხოლოდ საგნის მასწავლებელი ასწავლის ორივე ენაზე.

პრაქტიკულმა გამოცდილებამ დაგვანახა, რომ გააკეთებთან ერთად არანაკლები მნიშვნელობა აქვს კლასბარეშე ღონისძიებებსაც, რომელიც ხელს უწყობს გააკეთებზე შექმნილი ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენებას, ლექსიკის გამდიდრებას, გრამატიკული კონსტრუქციების შედგენას და კომუნიკაციის უნარის განვითარებას, რომ აღარაფერი ვთქვათ შემოქმედებითი უნარისა და დამოუკიდებელი აზროვნების განვითარებაზე. იგი ხელს უწყობს მასწავლებლებსა და

მოსწავლეებს, მასწავლებლებსა და მშობლებს შორის თანამშრომლობასაც, პოზიტიური ურთიერთობის ჩამოყალიბებას, მოტივაციის ამაღლებას არა მარტო მოსწავლეებში, არამედ მშობლებშიც ქართული ენის შესასწავლად.

ვითვალისწინებთ რა ყოველივე ამას, მუდამ ვცდილობთ, დავგეგმოთ ხალისიანი, ინტერაქტიული, ინტეგრირებული ბილინგუური ღონისძიებები. ვიყვით ფასილიტატორები, დავეხმაროთ მოსწავლეებს, სწორად გამოიყენონ გაკვეთილზე მიღებული ცოდნა და პირიქით - ღონისძიებებზე მიღებული ცოდნა გამოიყენონ გაკვეთილზე. ჩაებნენ ღონისძიების მომზადებაში. ასევე ვითვალისწინებთ მოსწავლეთა სხვადასხვა შესაძლებლობას, ქცევის წესებს, ცოდნას, ინტერესებს და ასე ვანაწილებთ აქტივობებს, რათა არ მოხდეს მიკერძოებული გამორჩეულობის შეგრძნება.

ვგეგმავთ როგორც საკლასო, ასევე სასკოლო ღონისძიებებს, რომლის მთავარ კომპონენტად ვაქციეთ მშობელი. ახალი მოთხოვნების საფუძველზე იუნესკოს შეფასებით თანამედროვე მასწავლებელს მოეთხოვება არა მარტო მასწავლებლებთან თანამშრომლობა,

არამედ მშობლებთანაც, მათი ჩაბმა სხვადასხვა აქტივობებში.

მშობელთა ჩართულობა მნიშვნელოვანი კომპონენტია ეთნიკური უმცირესობების განათლებასთან დაკავშირებული პროგრამის წარმატებისათვის. რადგან მოსწავლეზე ვერავინ და არაფერი ახდენს ისეთ დიდ გავლენას, როგორც ქართული ენის შესწავლით დაინტერესებული მშობელი; ამიტომ არც ერთ ღონისძიებას არ ვატარებთ მშობელთა ჩართულობის გარეშე. ვცდილობთ, ისინი არამარტო პასიური მსმენელები იყვნენ, არამედ აქტიურად ჩაებნენ ღონისძიების მომზადებასა და ზოგჯერ მსვლელობაშიც.

ხელოვნების და სიმღერის მასწავლებლებთან: ვანიკ თევანიანსა და სუსანა პოლოსიანთან ერთად,

ჩავატარებთ ინტეგრირებული ბილინგუური ღონისძიება „ოქროს შემოდგომა“. ხელოვნების გაკვეთილზე

მოსწავლეებმა დახატეს, გამოძერწეს შეხვედრისას დედას ევალეოდა
ხილ-ბოსტნეული, შეისწავლეს მოსწავლეთა მიერ ქართულ ენაზე

შესაბამისი ქართული ლექსიკა, ლექსები. სიმღერის გაკეთილზე ისწავლეს ქართული და სომხური სიმღერები. ღონისძიების მომზადებისას და არამარტო ღონისძიების მომზადებისას ყოველთვის ვითვალისწინებთ „დაცული სასწავლო გარემოს ფორმირების მიდგომას“ (ლივიტა გრიგუღე). ვცდილობთ, შევქმნათ კულტურულად და ლინგვისტურად თანასწორი გარემო. მასალები იყოს ორივე ენაზე, რაც ხელს უწყობს კულტურათა შორის პატივისცემას. ასე იყო ამ ღონისძიების დროსაც.

მშობლების დახმარებით გავაფორმეთ გარემო, ავაბით ჩურჩხელები, მოვამზადეთ თათარა და ამოვაგლეოთ. ღონისძიებებზე ვცდილობთ, ჩავრთოთ მხიარული აქტივობები, თამაშები. მაგალითად, დედებთან

დაწერილ თხზულებებში „დედაჩემი“ ამოეცნო საკუთარი თავი და თვალახვეულს ეპოვა შვილი. ამ დროს კომუნიკაცია მეტ-ნაკლებად ქართულად ენაზე მიმდინარეობდა.

ყოველწლიურად ვატარებთ სახაალწლო კარნავალს, „დედის დღისადმი მიძღვნის საღამოებს“ , ქართული ენის დღისა და 26 მაისისადმი მიძღვნილ ღონისძიებებს, ვაწყობთ შეხვედრებს მოწვეულ სტუმართან. სტუმარი ხშირად მშობელიც არის.

შეხვედრა გეგმონდა სოფლის ექიმთან ჰასმიკ დურგარიანთან, რომელსაც დამთავრებული აქვს თბილისის სამედიცინო უნივერსიტეტი და იცის ქართული, რაც ერთგვარი სტიმული იყო არამარტო მოსწავლეებისთვის არამედ მშობლებისთვისაც. შევხვდით

ფოტოხელოვანს გოგა ჩანადირს. შეხვედრები ყოველთვის კითხვა-პასუხის რეჟიმში მიმდინარეობს.

ტრადიციად ვაქციეთ სასწავლო წლის ბოლოს შემაჯამებელი ღონისძიებები: „როგორ გავიზარდეთ“, „მომავალ შეხვედრამდე“, ლაშქრობები და ექსკურსიები. ასევე, ყოველწლიურად, 1 ივნისს, ვმასპინძლობთ წმ. ნინოს გზაზე მომავლებს, რომლებიც ერთ ღამეს ათენებენ მოსწავლეთა ოჯახებში.

ვიგოდსკის აზრით, ენის ათვისება უფრო ადვილად ხდება ცხოვრებისეულ

სკოლაში. დაესწრნენ გაკვეთილებს და მონაწილეობა მიიღეს ერთობლივ ღონისძიებაში „ჩვენ, ყველას, ერთი სამშობლო გვაქვს“. წაიკითხეს ლექსები, ქართულ და სომხურ ენებზე, შეასრულეს ქართული და სომხური ცეკვები და სიმღერები. გეოგრაფიის მასწავლებელთან (გაბრიელ კახარიანთან) ერთად მოვაწყეთ საღამო „ვიცნობდეთ საქართველოს“, სადაც მოსწავლეებმა წარმოადგინეს გეოგრაფიის გაკვეთილზე შექმნილი ცოდნა. მოსწავლე საუბრობდა ორივე ენაზე. ზოგჯერ კი ერთი მოსწავლე -

სიტუაციებში, ვიდრე საკლასო ოთახში. ამ მიზნით მოსწავლეებმა ერთი დღე გაატარეს ნინოწმინდის ქართულ

სომხურად, მეორე - ქართულად. მასწავლებლისთვის საერთოდ და განსაკუთრებით ბილინგვური

სწავლების ქართული ენის მასწავლებლისთვის ყველაზე მთავარია მოსწავლეთა სიყვარულისა და ნდობის მოპოვება. „ნდობის და სიყვარულის ატმოსფეროა აუცილებელი, რათა ბავშვის გულიცა და ცნობიერებაც ღია იყოს იმისთვის, რაც ბავშვს მიეწოდება" - გვასწავლის დიმიტრი უზნაძე. ამას კი მასწავლებელი მხოლოდ მაშინ შეძლებს, როცა სიყვარული და ნდობა თავად მისგან წამოვა. ენის შემსწავლელი, მოსწავლეები უნდა დარწმუნდნენ რომ მასწავლებელს უყვარს, პატივს სცემს მათ ენას, ისტორიას, კულტურას და თვითმყოფადობას. სწორედ, ამ მიზნით, ვესტუმრეთ ერევანში მხითარ სებასტიცის სასწავლო კომპლექსს (აშოტ ბლიანი). დავათვალიერეთ ქალაქი, ვიყავით ენმიაძინში. გადაწყვეტილი გვაქვს საღამოს მოწყობა გეოგრაფიაში „საქართველო და სომხეთი“, ისტორიაში - „ჰაოსი და ქართლოსი ძმები იყვნენ“.

ორენოვანი ღონისძიებების მომზადება და ჩატარება უფრო გვაახლოებს ბავშვებთან.

უფრო ხშირია კომუნიკაცია ქართულ ენაზე და უფრო კომფორტულია არაქართულ ენოვანი მსმენელისათვის - კონკრეტულად მშობლებისა და თემის წარმომადგენლებისათვის (მით უმეტეს, რომ სოფელი სომხებითაა დასახლებული, არ ცხოვრობს არც ერთი ქართული ოჯახი) ყველა ერთად

ვდელავთ და განვიცდით, ყველას ერთი მიზანი გვაქვს, ერთი სამუშაო და ოცნებაც ერთი - ყველას მოვაწონოთ თავი! - კარგი იყო მასწავლებლო?

კარგად წავიკითხე? რა კარგად იმდერა კარლენმა! ანიმ რა კარგად იცეკვა! როგორ მეშინოდა! შენ კი როგორ ყვიროდი! ეს უკვე შეფასება და კრიტიკაა... საკუთარი თავისა და ერთმანეთისადმი და შესრულებული სამუშაოს ერთგვარი ანალიზიც. ყველანაირი შემოქმედებითი პროცესი ხომ ანალიზსა და შეფასებას მოითხოვს, რასაც ბავშვები სკოლიდანვე უნდა მიეჩვიონ. ღონისძიების ანალიზს და შეფასებას მშობლებიც აკეთებენ და მოწვეული სტუმრებიც, რაც ასე აუცილებელია ჩვენი განვითარებისთვის, რადგან ანლიზთან ერთად ვსწავლობთ კიდევ. სწავლას კი მასწავლებლისთვის არსებითი მნიშვნელობა აქვს. რაც მთავარია, ყველა ღონისძიება ორიენტირებულია მოსწავლეზე - მოსწავლეებს ეძლევათ ორივე ენის პრაქტიკულად გამოყენების საშუალება. კარგად ჩანს ბილინგვური განათლების უპირატესობა მოსწავლეთა ლინგვისტური და კოგნიტური განვითარების თვალსაზრისით. ასე რომ, კლასგარეშე ღონისძიებები ხელს უწყობს ჰუმანური, მოქალაქეობრივი და ტოლერანტული პიროვნების აღზრდას, რაც ბილინგვური სწავლების მიზანიცაა.

Nana Barjadze – Mikhanashvili

Georgian as a second language and bilingual teaching teacher in
Gandza №2 school

Outdoor activities – as one of the way of bilingual teaching

ABSTRACT

The importance of multilingual education for non Georgian population to learn a state language is not a subject of arguments in the society. On the one hand multilingual education for minorities is a way for preserving and developing identity and on the other hand to learn state language for integration in the society.

The multilingual education is a part of the state policy and it aims to create a united communicative language for the county and knowledge of the state language will be the guarantee for all citizen to involve in the social and cultural life of Georgia.

The bilingual education will be an instrument for personal and professional development. (Ligita Grigule)